

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Janou Kábrtovou v právní věci

žalobce: **M. P.**

proti

žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 14. 2. 2019, č. j. RN-630 307 0917-315-RSO

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Žalobou napadeným rozhodnutím žalovaná zamítla námitky proti rozhodnutí orgánu I. stupně ze dne 15. 10. 2018, č. j. R-15.10.2018-422, kterým byla zamítnuta žádost žalobce o přiznání starobního důchodu, a to pro nesplnění podmínek ustanovení § 28 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Žalovaná uzavřela, že žadatel nezískal 11 let zaměstnání v hornictví v I. AA pracovní kategorii, čímž nesplňuje podmínky pro stanovení důchodového věku podle ust. § 174 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném ke dni 31. 12. 1995. Připojené žádosti o odstranění tvrdosti zákona žalovaná rovněž nevyhověla, neboť k prominutí

podmínky získání 11 let v hornictví by mohlo dojít mimo jiné tehdy, pokud by došlo ke skončení zaměstnání z organizačních důvodů po roce 1989, nejpozději však do 30. 12. 1992. Ke skončení zaměstnání žalobce však došlo dne 30. 6. 1994.

II. Obsah žaloby

2. Žalobce v žalobě uvedl, že dne 26. 7. 2018 uplatnil žádost o přiznání starobního důchodu se zohledněním výjimky pro horníky. Se zamítavým rozhodnutím své žádosti kategoricky nesouhlasí. Shrnuje, že má ke dni 31. 12. 1992 odfáráno v 1.AA pracovní kategorii celkem 10 let a 173 dní, nicméně v hornictví pracoval dál, a to při výkonu stejné pracovní činnosti v hlubinném dole nepřetržitě až do 30. 6. 1994. Poté došlo na východočeských uhelných dolech k útlumu programu a činnost dolů byla definitivně ukončena. Závěr žalované, že ke skončení zaměstnání z organizačních důvodů musí dojít pouze v období od 1. 1. 1990 do 30. 12. 1992 považuje za krajně nespravedlivý. Žalovaná vůbec nezohlednila fakt, že vykonával stále stejnou práci v podzemí a nebyla to jeho svévole, ale útlumový program, který žalobci zabránil dál fárat v podzemí.
3. Žalobce žádal o spravedlivější posouzení své žádosti a přiznání „hornického“ starobního důchodu.

III. Vyjádření žalovaného k žalobě

4. Žalovaná zdůraznila, že institut odstranění tvrdosti má toliko nenárokový charakter a závisí čistě na určeném ministru, zda uplatněné žádosti vyhoví; následná rozhodnutí jsou potom vyloučena ze soudního přezkumu.
5. Na základě zákonného zmocnění byla žalovaná pověřena ministrem práce a sociálních věcí k tomu, aby ve své působnosti kladně rozhodovala o žádosti o přiznání (úpravu) starobního důchodu spojené mj. s prominutím podmínky trvání zaměstnání I. pracovní kategorie k 31. prosinci 1992, pokud k ukončení zaměstnání došlo z organizačních důvodů po roce 1989, nejpozději do 31. prosince 1992. Doba, v níž muselo ukončení zaměstnání nastat, byla dle žalované stanovena v rozmezí od 1. 1. 1990 do 31. 12. 1992, neboť zákonem č. 235/1992 Sb., došlo k 1. lednu 1993 ke zrušení systému preferovaných pracovních kategorií.
6. Postup žalované byl proto zákonný. Právo na pardonování dovolávané skutečnosti žalobci evidentně nesvědčí, předestřené úvahy o spravedlnosti a nastalé krivdy samy o sobě k poskytnutí soudní ochrany stačit nemohou.

IV. Jednání soudu a posouzení věci krajským soudem

7. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů podle části třetí, hlavy první a druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“).
8. Dne 14. 9. 2020 uskutečnil soud k projednání věci jednání. Žalobce poukázal s ohledem na dobu svého pracovního zapojení pod zemí na nespravedlnost závěrů žalované, uvedl, že se v r. 1978 učil v oboru elektromontér a s ohledem na výborný prospěch rodiče rozhodli o jeho pokračování na elektrotechnické průmyslovce v Dobrušce. Jeho příprava na budoucí povolání tak trvala 4 roky. 1. 7. 1982 nastoupil do dolů, je tak paradoxem, že jeho spolužáci z učiliště na podmínky zákona dosáhli. V prosinci 1992 došlo k ukončení tzv. kategorií, žalobce však pracoval i nadále ve stejném povolání. Prodělal řadu školení a

poté, co VUD zakoupily anglický kombajn, pracoval na tomto stroji. Do června 1994 tedy vykonával prakticky stejnou práci. Ta byla velmi namáhavá, tvrdá a riziková, pokud by nedošlo k útlumu, vykonával by ji i nadále. O odstranění tvrdosti zákona ministra dosud nežádal. Setrval na svém závěrečném návrhu a žádal zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci k dalšímu řízení. Pověřená pracovnice žalované odkázala na písemné vyjádření, z něhož vyplývá pověření žalované k odstranění tvrdosti zákona v situaci, kdy ke skončení zaměstnání došlo z organizačních důvodů v období od 1. 1. 1990 do 30. 12. 1992, tedy kdy žalovaná může prominout podmínku trvání zaměstnání v pracovní kategorii k 31. 12. 1992, za splnění podmínky, že je splněna potřebná doba pojištění v pracovní kategorii. Navrhla s ohledem na konkrétní případ žalobce, kdy tomu tak nebylo, zamítnutí žaloby jako nedůvodné.

9. Krajský soud dospěl k následujícím skutkovým zjištěním a právním závěrům, přičemž při tom vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodnutí žalovaného.
10. Ze správního spisu soud zjistil, že dne 13. 8. 2018 podal žalobce žádost o starobní důchod spojenou s žádostí o odstranění tvrdosti zákona dle dodatku č. 4 k příkazu ministra č. 30/2006, neboť došlo k útlumu zaměstnavatele ve smyslu zániku organizace (důl Kateřina Radvanice v Čechách). Z příloh k žádosti soud zjistil, že žadateli byl přiznán zvláštní příspěvek horníkům z důvodu útlumu hornické činnosti, a to od 1. 7. 1994 na 24 měsíců.
11. Z přílohy žádosti o důchod soud dále zjistil, že v době od 15. 7. 1982 – 31. 12. 1992 odpracoval žadatel celkem 3823 dní (tj. 10 let a 173 dní) v kategorii I.AA jako důlní elektromontér. Dále v období od 1. 1. 1993 do 30. 6. 1994 odpracoval 174 směn pod zemí v hlubinných dolech. Ke dni 30. 6. 1994 došlo k ukončení pracovního poměru žadatele z důvodu útlumového programu na Dole Kateřina.
12. Dle § 74 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „ZDP“) nároky na snížení věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchod podle předpisů platných před 1. lednem 1996 po odpracování stanovené doby zaměstnání v I. pracovní kategorii nebo v I. (II.) kategorii funkcí zůstávají zachovány. Snížená věková hranice pro vznik nároku na starobní důchod se přitom považuje pro účely tohoto zákona za důchodový věk.
13. Dle § 174 odst. 1 písm. d) zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném do 31. 12. 1995, občan, který vykonával před 1. lednem 1993 zaměstnání I. pracovní kategorie, popřípadě službu I. nebo II. kategorie funkcí, má po 31. prosinci 1992 nárok na starobní důchod též, jestliže byl zaměstnán **nejméně 25 roků a dosáhl věku alespoň 59 let**, byl-li zaměstnán **nejméně 11 roků** v zaměstnání uvedeném v § 14 odst. 2 písm. a), tj. zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech.
14. Citovaný zákon v § 174 odst. 2 upravuje, že **podmínkou vzniku nároku na starobní důchod podle odstavce 1 je, že zaměstnání I. pracovní kategorie trvalo ke dni 31. prosince 1992.**
15. Dle dodatku č. 4 k Příkazu ministra č. 30/2006 byla žalovaná pověřena, aby rozhodovala o žádosti o přiznání starobního důchodu spojenou s prominutím podmínky trvání zaměstnání I. pracovní kategorie ke dni 31. prosince 1992 pro účely § 174 odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb., ve znění účinném ke dni 31. prosince 1995, pokud ke skončení tohoto zaměstnání došlo z organizačních důvodů po roce 1989.

16. Starobní důchod je žadateli přiznán při splnění dvou podmínek, a to dosažení potřebné doby pojištění a současně stanoveného důchodového věku s přihlédnutím k § 74 zákona. Vzhledem k výše uvedenému tak soud shrnuje, že žalobce by měl nárok na starobní důchod za podmínky zaměstnání nejméně 25 let a dosažení věku alespoň 59 let, pokud by byl zaměstnán 11 let v hornictví. Pracovní poměr žalobce v hornictví trval 10 let a 173 dní k 31. 12. 1992, poté ještě 174 směn do 30. 6. 1994, tedy celková doba odpracovaná žalobcem v hornictví se blíží 11 letům řádově o dny. K prominutí obou podmínek (viz shora) však žalovaná oprávněna nebyla a soud tedy nemohl konstatovat nesprávnost či nezákonnost napadeného rozhodnutí žalované.
17. Krajský soud konstatoval, že rozhodnutí žalované o námitkách obsahovalo jak řádný odkaz na jednotlivá ustanovení zákona č. 100/1988 Sb., ale též ZDP, i nařízení vlády č. 363/2009 Sb., na jejichž základě dospěla žalovaná k závěru, že zaměstnání žalobce v I. pracovní kategorii trvalo k datu 31. 12. 1992, neskončilo však z důvodu dosažení nejvyšší přípustné expozice, v období před 1. 1. 1993 získal celkem 3 823 kalendářních dnů v zaměstnání v hornictví v I. AA pracovní kategorii. Po vynásobení koeficientem 0,6 toto představuje celkem 2 294 směn, v dalším období do 30. 6. 1994 pak žalobce získal 174 směn v uvedené kategorii, celkem tedy 2 468 směn. V období před 1. 1. 1993 získal žalobce v uvedené kategorii celkem 10 let a 173 dny pojištění. Protože však žalobce nezískal 11 let zaměstnání v hornictví v I. AA pracovní kategorii, nesplnil podmínky ust. § 174 zákona č. 100/1988 Sb., viz bod 13, a současně nedosáhl věku stanoveného dle § 2 nařízení vlády č. 363/2009 Sb., tedy o 5 let nižšího než je jeho důchodový věk stanovený dle § 32 ZDP (59 let a 8 měsíců). Žalovaná následně poukázala ve svém rozhodnutí na možné případy, v nichž je za určitých podmínek oprávněna MPSV odstranit tvrdost zákona a uvedla, že žalobce tyto podmínky nesplňuje. Jedná se konkrétně o podmínky, stanovené příkazem č. 30/2006, ve znění Dodatku č. 4, tyto jsou popsány v napadeném rozhodnutí.
18. Krajský soud chápe, že žalobce může pocítovat ve svém konkrétním případě určitou tvrdost zákona jako nespravedlivou, zejména s ohledem na svoje studium, kterým si zvýšil kvalifikaci, i fakt, že k útlumu na jeho pracovišti došlo až o něco později, než předepsaly výše uvedené předpisy pro možné zvýhodnění určitých situací spolupracovníků. Tyto skutečnosti však soud nemohl vzít v úvahu, neboť sám není k jakémukoliv odstranění tvrdosti oprávněn.
19. Jak vyplývá z ust. § 4 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, odstraňovat tvrdosti, které by se vyskytly při provádění sociálního zabezpečení, může ministr práce a sociálních věcí, který též může pověřit správy sociálního zabezpečení, aby tak činily v jednotlivých případech. Jak vyplývá z textu shora, určité podmínky pro odstranění tvrdosti zákona ve věci pracovníků v hornictví a podmínek pracovních kategorií tak ministr práce a sociálních věcí učinil, jednalo se o nejčastější případy nenaplnění podmínek pro výhodnější odchod do starobního důchodu, ne však o případy všechny. Žalobce tak má možnost využít případné žádosti k ministrovi práce a sociálních věcí ve své konkrétní záležitosti.

V. Závěr a náklady řízení

20. S ohledem na shora uvedené proto krajský soud žalobu po projednání a přezkoumání věci jako nedůvodnou zamítl ve smyslu ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s.

21. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Ve věci byla jako účastník řízení úspěšná žalovaná, ta však žádné náklady řízení neúčtovala.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, který o ní také rozhoduje.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Hradec Králové 14. září 2020

JUDr. Jana Kábrtová v. r.
samosoudkyně